

В. В. Затишняк,

аспірант,

ORCID 0000-0002-5865-722X,

e-mail: interdnipro@gmail.com,

*Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро*

ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В КОНТЕКСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ТА ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИК

Постановка проблеми. Глобальні трансформації, які вирішальним чином впливають на національні економіки, вимагають суттєвих змін в трансформаційних економіках для підвищення ефективності та конкурентоспроможності.

У сучасних умовах головною проблемою розвитку економіки регіонів України є його інституційна складова, яка є недостатньо розвиненою, а за умов децентралізації її роль значно зростає. Формування системи інститутів, яка зможе забезпечити висхідні права і відповідальність регіонів за соціально-економічний розвиток, є важливою передумовою становлення сучасної економіки.

Інституціоналізація розвитку національної економіки повинна мати на меті створення дієвих взаємозв'язків між інституціями в сфері виробництва, розподілу, обміну і споживання, що дасть змогу вивести трансформаційну економічну систему на якісно новий рівень, здатний забезпечити ефективне функціонування цілісного господарського комплексу країни.

Одним із домінуючих еволюційних процесів, що впливають на діяльність будь-яких бізнес-процесів держави є розвиток інвестиційної діяльності, а глобалізація, відіграє тут всеосяжний характер та найбільш впливає на економічне зростання і розвиток національної фінансової системи. Саме інтеграція в європейський економічний простір декларується як визначальна мета вітчизняних реформ в економічній сфері, а регуляторний досвід ЄС активно запозичується в Україні.

Промислова політика в Україні довгий час не визнавалася в якості інституційної основи, від якої безпосередньо залежить розвиток галузей промисловості та стан конкурентоспроможності національної економіки. Розвиток промисловості шляхом сировинно-орієнтованої моделі економіки обумовив залежність України від кон'юнктури глобальних ринків. Сучасна українська промисловість переважно виробляє та експортує сировинні товари та напівфабрикати, втрачаючи можливість створення доданої вартості на їхній основі. В той самий час

внутрішній попит на різноманітну кінцеву продукцію багато в чому задовольняється імпортом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В сучасних наукових дослідженнях інституціоналізм є найбільш поширеним в наукових колах напрямом економічної думки, відповідно, саме його основні засади стають методологічною базою досліджень для наукового пошуку. Дискусії навколо поняття інституціоналізації вели М. Вебер і Т. Парсонс, а також С. Гантінгтон, Г. Коупланд, А. Панебіанко, С. Петтерсон, Н. Ползбі, К. Стром, П. Бергер, Т. Лукман, А. Селінгман, М. Сміт, Л. Форбес. Різні аспекти інституціоналізації також висвітлювали такі українські вчені, як Є. Головаха, О. Іващенко, С. Катаєв, Н. Паніна, А. Ручка, О. Стегній, В. Танчер, Ю. Чернецький та ін.

Питання впливу глобалізаційних процесів на інвестиційну та економічну діяльність перебувають в центрі уваги багатьох вітчизняних та закордонних вчених. Зокрема, слід відзначити роботи наступних закордонних вчених – У. Баффетта, Р. Брейлі, Дж. Гелбрейта, А. Кейна, А. Маркуса, С. Майерса, М. Міллера, Т. Коупленда, Ф. Фабозці, Г. Харрісона, та ін. Загальні наукові підходи до сутності інвестиційної діяльності розглядалися українськими науковцями – Д. Казиміром, Ю. Коваленко, Д. Лук'яненко, Д. Леоновим, А. Пересадою, А. Череп, Н. Шелудько, А. Шпанко.

Дослідженню проблематики формування та реалізації промислової політики, підвищенню інноваційної конкурентоспроможності промисловості та національної економіки присвятили роботи такі українські вчені, як: О. Амоша, Ж. Анпілогова, Я. Безрукова, О. Вашків, В. Вишневський, В. Власюк, В. Геєць, В. Горбулін, Л. Дейнеко, Ю. Драчук, І. Єгоров, С. Захарін, В. Зимовець, Л. Збаразська, Ю. Кіндзерський, М. Кизим, К. Копішинська, В. Новицький, М. Пугачова, Л. Федулова, Л. Шинкарук, А. Чухно, Є. Хаустова, М. Якубовський, І. Яненкова. Водночас, враховуючи проактивні дії розвинених країн світу та Євросоюзу в напрямі сучасного розвитку промисловості, а також євроінтеграційні про-

цеси України, виникає необхідність в продовженні досліджень, які стосуються проблематики формування та реалізації державної промислової політики як інституційної основи відновлення промисловості та підвищення конкурентоспроможності національної економіки в умовах глобалізації.

Мета статті – уточнити визначення інституціоналізації, її глобальні прояви в багаторівневій економічній системі та етапи розвитку, особливості глобалізаційних процесів та визначити їх вплив на інвестиційну діяльність в Україні. Уточнити цільові орієнтири та ключові пріоритети формування державної інвестиційної та промислової політик України з метою підвищення індустріальної та інноваційної складової конкурентоспроможності національної економіки.

Виклад основного матеріалу. Процес глобалізації охоплює все більше сфер міждержавних відносин і поступово змінює форму складових глобальної регуляторної системи. Поглиблення інституціоналізації міжнародних економічних відносин є одним з найяскравіших проявів побудови глобальної економічної системи. Як і всі процеси, глобалізація має кількісні та якісні характеристики. До кількісних характеристик відносяться переважно обсяги зовнішньої торгівлі, прямих і портфельних інвестицій та темпи зростання ВВП, а до якісних – процеси інтернаціоналізації, регіоналізації та глобальної інституціоналізації.

Інституціоналізація та регулювання економіки – це два взаємопов'язані поняття, що відображають спосіб організації та управління економічними процесами в суспільстві [8, с. 198].

У сучасному українському суспільстві соціальні зміни пов'язані з процесом формування нових соціальних інститутів, реформування наявних інститутів і встановлення нових принципів суспільного устрою виявились непотрібними. Тобто соціальна трансформація тісно пов'язана з різними діями інституціоналізації, що робить дослідження процесу інституціоналізації особливо важливим. Зважаючи на це, вивчення та концептуалізація поняття «інституціоналізація» має не лише теоретичний інтерес, а й практичний, оскільки може доповнити дослідження певних процесів інституціоналізації, що відбуваються в сучасний час в українському суспільстві [3, с. 660].

У другій половині ХХ ст. дебати щодо концепції інституціоналізації, які вели класичні соціологи, включно з М. Вебером і Т. Парсонсом описували інституціоналізацію як процес формування та кристалізації соціальних інститутів, їх внутрішніх (наприклад, складність, узгодженість складових характеристик) і зовнішніх (наприклад, адаптивність, диференціація) характеристик. П. Бергер, Т. Лукман, А. Селінгман, М. Сміт, Л. Форбс та інші, пояснюють інституціоналізацію через компоненти процесу, зокрема систему норм і ролей, законодавство та легалізацію. [3, с. 660].

Д. Фролов, О. Інютина, А. Шулімова визначають інституціоналізацію як системний процес функціонального, структурного та нормативно-правового оформлення господарського життя суспільства. А С. Бейгуленко, М. Третьяков, Н. Горбунов говорять про поняття «інституалізація» як будь-якого роду впорядкування, формалізацію і стандартизацію зв'язків та відносин [14, с. 18].

У сучасній науковій літературі зустрічаються два схожих за звучанням терміни «інституалізація» та «інституціоналізація». Але, досліджуючи праці економістів та соціологів, особливої різниці у значенні даних термінів не виявлено. По суті, в обох випадках мова йде про процес запровадження або виникнення інститутів, тобто власне інститутогенез. [12, с. 169].

Хоча важливо використовувати іноземний досвід у цьому типі досліджень, специфіка українського економічного перехідного періоду вимагає розробки спеціальних методологій дослідження інституціоналізації в українських умовах. Поняття «інституціоналізація» цікавить і вітчизняних дослідників. Систематично аналізуючи дослідження соціологів у цій галузі, слід зазначити, що інституціоналізація у вузькому розумінні є процесом формування та трансформації соціальної системи. У ширшому і деталізованому розумінні інституціоналізацію трактують з точки зору трьох типів характеристик – субстанціональних, дескриптивних та функціональних.

Відповідно до яких:

- інституціоналізація – це процес, упродовж якого відбувається перетворення аморфного соціального утворення у структуровану одиницю з певними властивостями;

- інституціоналізація – це процес, у результаті якого відповідно до тих чи інших дій, чи бездіяння у суспільстві з'являється новий або починає діяти оновлений (реформований) соціальний інститут, здатний як до самовідтворення та внутрішньої узгодженості, зокрема, шляхом певного набору соціальних норм та ролей, якими він володіє, так і до гнучкості, взаємодії із зовнішнім середовищем, яке приймає факт існування цього інституту, одночасно не створюючи перешкод для його незалежності;

- інституціоналізація – це такий процес, який сприяє консолідації суспільства або спричиняє його деконсолідацію, це процес, що, з одного боку, забезпечує суспільний розвиток і трансформацію, а з іншого – є їхнім наслідком [10, с. 119].

Процес «інституціоналізації» полягає у визначенні та встановленні норм, правил, відносин і зв'язків, введення їх у систему, здатну діяти в напрямку, який задовольняє певні суспільні потреби. Цей процес можна класифікувати за трьома основними характеристиками.

Першою характеристикою є ступінь охоплення, за яким інституціоналізація поділяється на глобальну та національну. Глобальна – охоплює всі

сфери світового економічного життя, національна – обмежена діяльністю та впливами на рівні окремих країн.

Другою є залежність від того, ким вона ініціюється: декретована або спонтанна. Декретована, або інституціоналізація зверху, ініціюється вищими органами країн, її учасниками. Спонтанна, або інституціоналізація знизу, спричинена власними силами резидентів, як правило, юридичних осіб (наприклад, ТНК, ТНБ) різних країн без санкції або допомоги вищих органів.

Третя характеристика – за напрямками. Декретована та спонтанна інституціоналізації розвиваються в певних напрямках [10, с. 121]. Можемо з упевненістю говорити про стабільні, усталені напрями інституціоналізації економіки, як регіональний, секторальний і галузевий (рис. 1).

Основною особливістю регіональної інституціоналізації насамперед є географічно окреслені масштаби діяльності. При цьому коло її компетентності може варіювати в найширшому діапазоні: від вузької спеціалізації до всеосяжної диверсифікації. Яскравими представниками регіональних інститутів є різні інтеграційні угруповання: НАФТА, АТЕС, ЄС тощо.

Секторальна інституціоналізація характеризується функціонуванням у різних областях світової економіки, тобто розв'язання проблем відбувається в рамках вузькоспеціалізованої організації глобального або регіонального рівня, наприклад АОП – Азійська організація з питань продуктивності, у торговому секторі – МТП, у валютному секторі – МВФ, МБРР, МАР, МФК.

НАЗВА ЕТАПУ	ХАРАКТЕРИСТИКА
Виникнення	Інституалізація пов'язана із відокремленням процесів у самостійні сектори, які охоплюють специфічні операції й процедури, що відбивають внутрішній алгоритм конкретної діяльності. На цьому етапі окремі операції та процедури із внутрішніх ознак діяльності перетворюються в обов'язкові для всіх суб'єктів правила поведінки.
Сегментація	Формуються особливі професійно-корпоративні види діяльності, що обслуговують відособлену сферу
Інституційне закріплення	Відтворюються як неформальні, так і формальні правила та норми (традиції, стандарти, правила і закони), що регулюють поведінку суб'єктів
Узаконення	Виникають спеціальні інститути-установи (асоціації, союзи, об'єднання), що обмежують, контролюють і захищають діяльність своїх учасників, знімають конфлікти й протиріччя всередині інституціонального середовища та за його межами. Такі організації можуть бути як державними, так і саморегулюючими
Суспільне визнання	Відбувається інституалізація процедур і операцій, що регулюють обмін повноважень рівноправних учасників та взаємодію сторін. Визнання суспільством новоствореного інституту, виконання прийнятих зобов'язань та вдосконалень у разі виникнення протиріч.

Рис. 1. Етапи створення глобальних інститутів

Складено автором за джерелами [9, с. 83; 17, с. 32].

Галузева інституціоналізація – діяльність якої спрямована на розвиток конкретних галузей світової економіки. Наприклад, у паливно-енергетичній галузі створений ОПЕК, СПЕК – для контролю експорту міді, МУКК – для регулювання ринку какао, МОНК – для регулювання ринку натурального каучуку і т. д.

Отже, під інституціоналізацією розуміємо процес, який здійснюється згідно з об'єктивними закономірностями та виокремлює його етапи [9, с. 83].

Сучасна інституалізація міжнародного життя проявляється через дві форми відносин: за допомогою універсальних організацій (ООН, МВФ, ЄБРР,

Світовий Банк, МОТ, СОТ) та на основі норм і принципів міжнародного права (міжнародні договори, декларації, конференції, конвенції, кодекси, саміти).

Найбільш універсальним світовим інститутом вважається Організація Об'єднаних Націй (ООН). Вона охоплює глобальні питання в багатьох сферах, від економічної до соціальної, що і визначає загальний характер даного інституту. Держави – члени ООН взяли на себе зобов'язання дотримуватися принципів взаємовідносин, визначених статутом. Отже, ООН на сьогодні вважається усвідомленим, закріпленим договором та визнаним у світовій спільноті інститутом. Адже у разі порушення

прийнятих зобов'язань ООН має заради миру і справедливості приймати до агресора санкції, в першу чергу економічні, а також не виключає застосування збройної сили, звичайно у разі необхідності [4, с. 50].

Однак в сучасних умовах ООН втратила можливість відігравати роль, для якої вона, власне, створювалася: для запобігання війн, агресії, окупації, з огляду в тому числі на події в Україні, починаючи з 2014 р. Оцінка ефективності ООН сьогодні залежить від конкретної сфери діяльності організації. В деяких аспектах ООН є ефективною, в деяких – абсолютно неефективною, а в інших – стала пасивною [4, с. 50].

В більшості сфер суспільного життя можна спостерігати створення міжнародних інститутів, місія яких покликана регулювати та сприяти світовому розвитку, серед яких: МВФ, СБ, МОП, ЕБРР та інші.

Другою формою інституалізації міжнародних відносин є норми й принципи. Вперше вони були сформульовані в Статуті ООН. Більш цілісна їх кодифікація була зроблена в Декларації принципів міжнародного права.

Глобальна інституалізація розуміє під собою створення інститутів в різних сферах суспільного життя у вигляді міжнародних організацій, взаємоприйнятних норм і принципів, статусів і процедур, призначених грати роль світових інструментів для стабілізації міжнародних відносин і їх успішного функціонування [4, 52].

У 2022 р. Україна визнана потенційним кандидатом ОЕСР та розпочала початковий діалог щодо асоційованого членства. Вступ до ОЕСР – це передусім про реформи в усіх сферах життя. Для проходження оцінки необхідно буде внести зміни до законодавства та привести його у відповідність до стандартів і найкращих практик ОЕСР. А після цього – побудувати дієві інституції, що здатні ці закони імплементувати [36].

З точки зору економістів, найбільш чіткою, на нашу думку, є позиція А. Ткача, який визначає інституціоналізацію як перетворення соціальних намірів у норму та формування правил економічного спілкування шляхом їх впровадження за допомогою владних інституцій на основі засобів правового, економічного і політичного регулювання (рис. 2) [11, с. 295].

Підсумовуючи зазначимо, що інституціоналізація означає встановлення правил інституційного середовища, що визначають права і обов'язки учасників економіки, умови конкуренції, розподіл ресурсів та інші аспекти економічного життя.

Концептуальне розуміння необхідності інституційного впливу, зокрема на економічні та інвестиційні процеси, було сформоване відносно недавно з виділенням формальних і неформальних інститутів своєю чергою акцент на ролі неформальних був зроблений вченими, що вивчали проблеми поведін-

кової економіки. Власне під інститутом в економічній науці розуміють закріплену (формально або неформально) окрему норму, а також сукупність таких норм в певному секторі, організації чи установі («фінансові інститути», «інститути державного управління»). Перевагою інституціональної концепції українські вчені вважають те, що економічні процеси пояснюються не тільки економічними, але і соціально-політичними, правовими, соціально-психологічними, етичними умовами, а також звичаями, традиціями й звичками, що існують як в житті окремої людини, так і суспільства в цілому, роль яких в умовах війни суттєво зросла. Також окремі фахівці стверджують про сукупність різнорівневих інститутів, що розглядається як інституційна матриця формальних правил і неформальних обмежень [17, с. 32].

Водночас поширеною є наукова позиція, що інституціональне середовище потрібно вивчати в контексті систем відносин «економіка-політика», «економіка-право», «економіка-мораль», «економіка-ідеологія», «економіка-культура», оскільки у кожній з перелічених систем відносин функціонують власні інструменти, при чому як формальні, так і неформальні, що на загал формують інституціональне середовище конкретного суспільства [37].

Інституційне середовище – це чітко впорядкована сукупність інституцій, що створює певні обмеження для економічних суб'єктів, які функціонують у конкретній системі координації господарської діяльності, утворюючи політичні, соціальні і юридичні межі взаємодій між людьми.

З погляду інституціоналізму суб'єкт господарювання є інституцією (інститутом), що функціонує на основі формальних і неформальних інститутів [18, с. 98].

До формальних інститутів належать державні органи регулювання, законодавчо-нормативна база держави, підприємства, організації, наукові установи, контролюючі організації. Формальні інститути повинні стати стабільним фундаментом розвитку суспільства і пристосовуватися до змін зовнішнього середовища.

Неформальні інститути – це система правил та норм, які відображають і характеризують неофіційно встановлену культуру та соціальну поведінку у суспільстві. Значну, а інколи й ключову роль у системі неформальних інститутів відіграють історичні та етнічні традиції, суспільно встановлені норми, обмеження, свідомість, середовище, очікування тощо [18, с. 98].

Важливою складовою інституціоналізму є інститути влади та управління, які здійснюють планування розвитку держави; організування і стимулювання підприємницької діяльності з допомогою такого важеля та інструменту, як законодавчо-нормативна база. Отже, всі інститути, які діють на території держави, створюють єдине середовище, в якому ведуть свою діяльність суб'єкти господарювання [19, с. 3].

З ТОЧКИ ЗОРУ ЕКОНОМІКИ

ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ - це перетворення соціальних намірів у норму та формування правил економічного спілкування шляхом їх впровадження за допомогою владних інституцій на основі засобів правового, економічного і політичного регулювання.

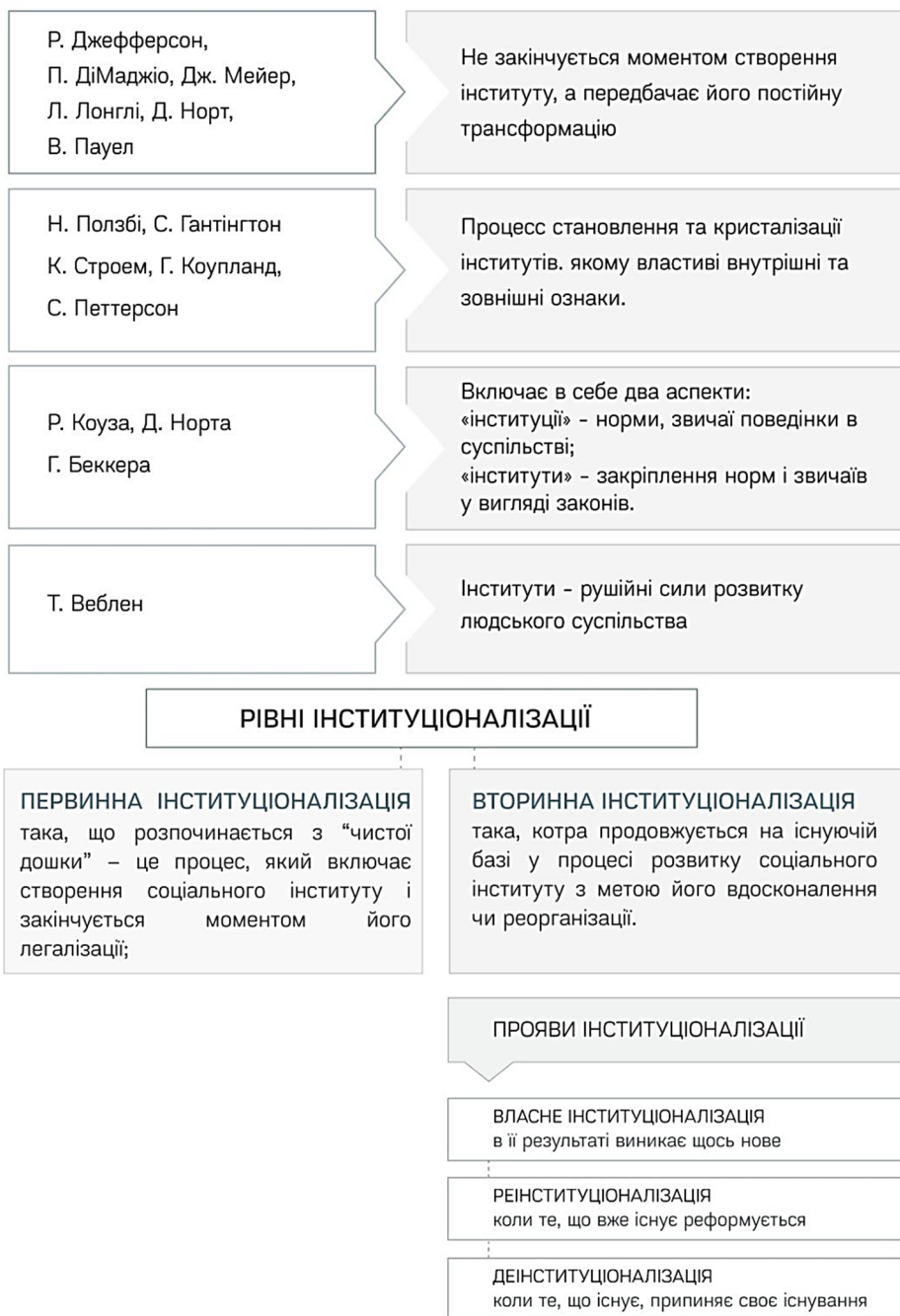

Рис. 2. Основні підходи до характеристики поняття «інституалізація».

Складено автором за джерелами [11, с. 295; 12, с. 169].

Своєю чергою регулювання економіки передбачає вжиття заходів з боку держави з метою забезпечення стійкого розвитку економіки, захисту інтересів споживачів, бізнесу та держави в цілому. Це

може бути здійснене через різні механізми, такі як фіскальна політика, монетарна політика, регулювання цін, контроль за ринками та інше.

Можна зробити висновок, що успішна інституціоналізація та регулювання економіки сприяє підвищенню конкурентоспроможності економіки, зниженню ризику для бізнесу, забезпеченню стабільності та ефективності економічних процесів, що має позитивний вплив на розвиток суспільства в цілому.

Одним із домінантних еволюційних процесів, що впливають на функціонування всіх бізнес-процесів в Україні, є розвиток інвестиційної діяльності, а глобалізація, що відіграє тут всеосяжну роль, має найбільший вплив на економічне зростання [16, с. 48].

Інтеграція до Європейського економічного простору декларується як вирішальна мета вітчизняних економічних реформ [32], а досвід регулювання ЄС активно переймається в Україні. Підхід України до формування інвестиційної активності в умовах глобалізації передбачає усунення необґрунтованих перешкод для вкладення коштів інвесторів у закордонні активи через їх валютну та глобальну диверсифікацію. У контексті повоєнного відновлення висхідний розвиток економіки є для України стратегічним питанням, розв'язання якого потребує посилення інвестиційної активності.

Глобалізація висуває жорсткі вимоги та ставить завдання щодо регулювання інвестиційної діяльності на значному рівні міжнародного співробітництва. Прийняття та впровадження певних стандартів надання фінансових послуг в Україні, заснованих на аналогічних стандартах, розроблених низкою міжнародних організацій (наприклад, Банком міжнародних розрахунків, Міжнародним валютним фондом, Світовим банком), є надважливим завданням [10, с. 120].

До сутнісних характеристик глобалізації для інвестиційної діяльності відноситься – єдність світового ринку фінансових послуг, глобальний характер ринків фінансових та реальних активів, взаємозалежність національних сегментів фінансових ринків, експансія надавачів фінансових послуг з країн з розвиненими фондовими ринками, міжнародне регулювання.

На території України загальні правові, економічні та соціальні умови інвестиційної діяльності визначаються та регулюються законодавством в тому числі Законом України «Про інвестиційну діяльність» [22].

Зазначений Закон спрямований на забезпечення рівного захисту прав, інтересів і майна суб'єктів інвестиційної діяльності незалежно від форм власності, а також на ефективне інвестування економіки України, розвитку міжнародного економічного співробітництва та інтеграції.

У документі визначається, що «Інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) та/або досягається соціальний та екологічний ефект» [22].

Варто зазначити, що значний вплив інвестицій на параметри економічного зростання дає змогу характеризувати їх як засіб подолання кризових явищ в економічному житті суспільства.

Інвестиційна діяльність завжди перебуває в центрі уваги економічної думки, адже є однією з найголовніших умов економічного зростання, технічного оновлення та піднесення виробництва, реформування національної економіки, зростання добробуту населення. Ці взаємопов'язані елементи при гармонійному поєднанні є базисом для забезпечення досягнення сталого розвитку, що має вирішальне значення для всього українського суспільства в процесі післявоєнної відбудови держави та кожного окремого регіону.

Державне регулювання інвестиційного процесу в нашій країні сьогодні ґрунтується на таких засадах, як удосконалення законодавчої та нормативної бази, децентралізоване управління інвестиціями, що спрямовані та сприяють інвестиційному й інноваційному розвитку підприємств, особливо в пріоритетних галузях національної економіки, стратегічних галузях, депресивних регіонах, а також товарів і продукції, що володіють конкурентоспроможністю й імпортозаміщенням, перехід від бюджетного фінансування до інвестиційного кредитування інвестиційних проєктів, адресність інвестицій (фінансування інвестиційних проєктів державних цільових програм), обов'язкова державна експертиза інвестиційних програм та проєктів, запровадження системи страхування інвестицій, здійснення державними органами контролю за цільовим використанням централізованих інвестицій, розширення джерел фінансування інвестиційних проєктів (змішане фінансування) [38].

Сучасний етап розвитку України характеризується потребою у поглибленні процесу децентралізації. Державне регулювання економічного розвитку областей має бути націлене на збалансований та комплексний розвиток областей, на всебічне використання потенціалу з метою формування єдиного економічного простору країни, стимулюючи ринкове саморегулювання областей та посилюючи його економічну самостійність.

Рушійною силою прискорення економічного зростання та якісних змін у структурі економіки є промисловість, що також сприяє підвищенню соціальних стандартів та забезпеченню економічної безпеки країни.

Промисловість розглядається оновленою Стратегією промислової політики ЄС (COM 2017/479), як наріжний камінь економічного процвітання, а отже, підтримує та зміцнює промислове лідерство Європи в епоху глобалізації, викликів сталого розвитку та швидких технологічних змін [31].

З 2020 р. впроваджені нові детермінанти промислової стратегії ЄС. Мета стратегії – вивести європейську промисловість в лідери трансформації шляхом досягнення цілей кліматичної нейтрально-

сті, цифрового розвитку, підвищення конкурентоспроможності Європи та зміцнення її стратегічної автономії в умовах геополітичної невизначеності та посилення глобальної конкуренції [34]. Згідно зі Стратегією існує 7 груп основних заходів: поглиблення та діджиталізація спільного ринку; забезпечення рівних умов на внутрішньому та глобальному ринках; підтримка промисловості на шляху до кліматичної нейтральності; перехід до «циркулярної» економіки (економіки замкненого циклу); розвиток та укорінення промислових інновацій; підготовка і перепідготовка кадрів; інвестування та фінансування інновацій.

Індустріальна політика ЄС викладена в таких основних документах: «Нова промислова стратегія для Європи»; «Стратегія щодо розвитку малого та середнього підприємництва (МСП) для сталої та цифрової Європи»; «Посилення стратегічних ланцюгів доданої вартості для сучасної промисловості ЄС» [27]. Таким чином, в Європейському Союзі визначено нову промислову ідеологію, яка ґрунтується на здатності європейської промисловості стимулювати конкурентоспроможність, бути акселератором і рушійною силою змін та інновацій.

Наразі в Україні відсутні прогресивне бачення промислової політики та чітко визначені напрями, за якими має розбудовуватися на сучасній основі індустріальний базис національної економіки.

Економіка нашої держави значною мірою залежить від сировинних секторів промисловості, продукція яких превалює у вітчизняному експорті. Через це спостерігається висока вразливість економіки стосовно кон'юнктури на міжнародних ринках.

Поточний воєнний конфлікт із РФ добре ілюструє вразливість України через залежність від імпорту та експорту промислових товарів у тому випадку, коли вони характеризуються високою географічною та продуктовою концентрацією, а також підкреслює високу ресурсомісткість вітчизняної економіки.

Інтеграція з ЄС поки що посилює сировинну компоненту вітчизняного експорту через особливості попиту на українські товари в Європі: сьогодні близько 3/4 вартості товарного експорту до Євросоюзу складає різноманітна сировина та напівфабрикати.

Структура імпорту, навпаки, характеризується високою залежністю від середньо- та високотехнологічних товарів, товарів з високою доданою вартістю. Ця тенденція значною мірою викликана деіндустріалізацією, через скорочення внутрішнього виробництва товарів та недостатню конкурентоспроможність продукції, що виробляється в країні.

Крім того, висока ресурсо- та енергомісткість промисловості, що спостерігається, та яку спричинено низьким технологічним рівнем промисловості, критичним станом основних засобів та недостатньою інноваційною активністю, є суттєвим додатковим викликом національній безпеці України.

Натомість якісний розвиток промисловості забезпечить зменшення залежності від імпорту шляхом зростання внутрішнього заміщувального виробництва, зменшення залежності від сировинно-орієнтованого експорту завдяки розвитку виробництва та пропозиції середньо- та високотехнологічних конкурентоспроможних товарів з підвищеною доданою вартістю, шляхом впровадження ресурсоефективних технологій. Ефективне використання ресурсів має вирішальне значення для забезпечення екологічно стійкої траєкторії економічного зростання. Виходячи з цього, розвиток промислового комплексу здатен підвищити загальний рівень національної безпеки України та насамперед її економічної та енергетичної складової.

Необхідно констатувати, що за увесь час незалежності України не було розроблено цілісної державної стратегії розвитку промисловості та відповідно не вироблено підходи до формування та реалізації державної промислової політики. Проект Стратегії розвитку промислового комплексу України на період до 2025 року [30], який розроблявся у 2018 р., так і залишився офіційно не затвердженим. Окремі елементи фігурували в Національній економічній стратегії 2030 [24], яка була прийнята у 2021 р. та носить радше декларативний характер. Тому можна зробити висновок, що державній промисловій політиці в Україні поки що не відведена місія реального локомотиву формування індустріального базису та інституційної основи підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

Україні необхідно розробити Стратегію державної промислової політики, яка буде враховувати реалії національної економіки та сучасні цільові орієнтири промислової політики розвинених країн, в першу чергу, країн-членів Європейського Союзу, враховуючи, що Україна є асоційованим членом ЄС.

Основні ідеї Стратегії мають бути зосереджені на розвитку виробництва середньо- та високотехнологічної інноваційної продукції з високої доданою вартістю, що забезпечить загальне посилення конкурентоспроможності промислової продукції та підвищення рівня промислово-технологічної переробки.

Пріоритетні галузі та підгалузі, що потребують першочергової уваги, визначатимуться на регіональному рівні з урахуванням підходу смарт-спеціалізації із застосуванням відповідного аналітичного інструментарію [30].

Реалізація завдань Стратегії потребує визначення загальних пріоритетних напрямів діяльності, необхідних для такої реалізації. Ці напрями знаходяться в тісному логічному взаємозв'язку як із завданнями Стратегії, так і з обраними цілями національного розвитку країни.

В основі Стратегії може бути визначено основний дієвий інструмент розбудови промисловості та відповідно розвитку економіки й забезпечення залучення інвестицій – Механізм державно-приватного партнерства (ДПП). Країни, де він розвинутий на ви-

сокому рівні, успішно здійснюють масштабні проекти на підставі співробітництва держави та приватного бізнесу.

Реалізація цього напрямку передбачає:

- аудит та оптимізацію профільного законодавства шляхом внесення цільових змін у частині укладення та реалізації договорів ДПП;
- залучення органів місцевого самоврядування до продуктивної співпраці з промисловим бізнесом на регіональному та місцевому рівні;
- підвищення рівня поінформованості промислових компаній щодо можливостей ДПП;
- заохочення проєктів ДПП у сфері промислового виробництва та створення промислової інфраструктури.

На сьогодні в Україні існують системні проблеми інвестиційного поля – зарегульованість бізнесу, недостатнє гарантування вкладень та страхування ризиків інвесторів недостатньо чітко та дієве правове середовище тощо.

Залучення ПП у виробництво є головною умовою модернізації промисловості, а відтак – інтеграції промислових виробників у світові ланцюги доданої вартості, оскільки це забезпечить їхню конкурентоспроможність. Своєю чергою, така інтеграція додатково підсилюватиме конкурентоздатність підприємств та їхньої продукції на зовнішніх та внутрішніх ринках [30].

На цей момент державні інституції на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях не ведуть достатньої діяльності з залучення внутрішніх капіталовкладень. Здебільшого заходи мають непрямий характер і спрямовані на оптимізацію надання адміністративних послуг, що покриває лише частину проблематики. Інформаційну та просвітницьку компоненту необхідної роботи частково виконують окремі галузеві асоціації, але ці заходи не мають системного характеру, а отже, і значного впливу на інвестиційну діяльність.

При цьому важливе створення міжнародних ланцюгів доданої вартості на основі вітчизняних виробничих компаній у тих сферах, де їхні технології та продукція є або можуть бути конкурентоздатними на світових ринках. Такі ланцюги вже існують, наприклад, у машинобудуванні, металургійній галузі: українські компанії співпрацюють з іноземними у виробництві товарів, або беруть участь у їхньому капіталі.

Висновки. Проаналізувавши сутність, етапи й форми процесу інституалізації на глобальному рівні, ми можемо сформулювати комплексне визначення даного поняття. Глобальна інституалізація – це стадія процесу глобалізації, яка проявляється в упорядкуванні, формалізації й стандартизації міжнародних зв'язків і відносин, а також екстраполяції функцій національних інститутів на глобальний рівень у формі міжнародних організацій та норм

і принципів міжнародного права, і у своєму становленні проходить етапи виникнення, сегментації, інституційного закріплення, узаконення та суспільного визнання.

Процес інституалізації є динамічним, значний інтерес для подальшого дослідження становить розвиток даного явища, систематизація вже накопичених знань та досліджень даного процесу у різних сферах, виокремлення економічної та фінансової складових і аналіз їх розвитку на глобальному рівні.

В основі процесу інституціоналізації лежать не лише закони й норми, які належать до формальних інститутів, а й навіть більша роль відводиться неформальним інститутам. Таким чином, поведінка економічних суб'єктів формується виходячи з особистих і сформованих групових порядків, особливостей ділових відносин конкретного інституційного середовища

Розвиток промисловості завжди залишається ключовим напрямом створення індустріального базису розвинених країн. Європейський Союз проводить системну, послідовну, цілеспрямовану, наступальну промислову політику на ідеях неоіндустріалізації. З огляду на далекоглядні проактивні дії розвинених країн світу та Євросоюзу в напрямі сучасного розвитку промисловості можна говорити про те, що відбувається переродження галузевої сутності промислової політики в її нову парадигму – політику підвищення конкурентоспроможності національної економіки на глобальному рівні на основі індустріального розвитку. Кардинально нова ідеологія промислового розвитку має стати предметом професійної уваги профільних органів влади в Україні враховуючи прагнення стати повноправним членом ЄС.

Наразі в Україні не проводиться цілеспрямована робота зі створення Стратегії державної промислової політики. Низка розроблених документів має локальний характер, а Стратегія розвитку промислового комплексу України на період до 2025 року так і залишилася у формі незатвердженого проєкту. В Україні мають бути запроваджені нові інституційні підходи до формування та реалізації Державної промислової політики із широким залученням експертного та наукового середовища.

Основними напрямками, на яких держава має зосередити свої регуляторні можливості для активізації інвестиційної діяльності, є, по-перше, формування інвестиційного іміджу та правової стабільності, підвищення рівня прозорості інформаційної та конкурентної політики в інвестиційній діяльності, створення сприятливих умов для вітчизняних інвесторів шляхом реалізації програм державної фінансової підтримки. Водночас максимального ефекту від впровадження обґрунтованих заходів можна досягти лише за умови комплексного підходу, який передбачає паралельне розв'язання наявних проблем.

Література

1. Hamilton W. H. Institutions. *Encyclopedia of The Social Sciences*. New York: Macmillan, 2010. Vol. 8. P. 84.
2. Veblen T. The Place of Science in Modern Civilization and Other Essays. N.Y.: Huebsch, 2012. P. 239.
3. Бень О. Т. Первинний та вторинний характер інституціоналізації (на прикладі молодіжної громадської організації «Українська молодь – Христові»). *Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства*: зб. наук. праць. Харків: Видавничий центр Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, 2005. С. 659–665.
4. Єфіменко І. А. Особливості інституціоналізації економіки в трансформаційний період. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Економіка*. 2010. Вип. 10. С. 50–55.
5. Канцуров О. О. Інституціоналізм як теоретико-методологічні засади сучасних реформ. *Економіка України*. 2011. №5. С. 15–22.
6. Кармазіна М. С., Шурбована О. М. "Інститут" та "інституція": проблема розрізнення понять. *Політичний менеджмент*. 2006. № 4 (19). С. 10–19.
7. Москаленко О. М. Теорія та методологія інституціональної структури моделі випереджаючого економічного розвитку. *Ефективна економіка*. 2014. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_1_61.
8. Норт Д. Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки. Київ: Основи, 2012. 198 с.
9. Сухорукова М. О. Глобальна інституціоналізація: сутнісні характеристики та етапи розвитку. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2014. No 4 (75). С. 83-91.
10. Терехов Є.М. Інституціоналізація процесів глобалізації в світогосподарській системі. *Схід*. 2011. № 3 (94). С. 119–121.
11. Ткач А. А. Інституціональні основи ринкової інфраструктури: монографія. Київ: НАН України, Об'єдн. ін-т економіки, 2005. 295 с.
12. Усюк Т. В. Загальне та особливе у дефініціях теорії інституціоналізму. *Сталий розвиток економіки*. 2011. № 5(8). С. 169–173.
13. Федулова Л. І. Перспективи інноваційного розвитку промисловості України. URL: http://eip.org.ua/docs/EP_06_2_58_uk.pdf.
14. Фролов Д. П., Шулімова А. А., Інютіна О. В. Система інституцій і механізм інституціоналізації соціально-відповідальної фірми. *Вестник Волгоградского гос. Университета. Экономическая теория*. 2013. № 1 (22). С. 18–25.
15. Ципліцька О. О., Яненко І. Г. Промислова політика Європейського Союзу: інституціональні передумови формування та особливості реалізації. *Проблеми економіки*. 2018. № 2 (36). С. 44-50.
16. Череп А. В., Рурк Г. І. Інвестиційна діяльність України: стан та шляхи активізації. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2011. № 3. С. 48–52.
17. Черкова М. Ю. Теоретична інтерпретація процесу інституціоналізації та його основні етапи. *Управління розвитком*. 2013. № 20(160). С. 32–34.
18. Чубарь О. Г. Інститути та інституціональне середовище: теоретичні узагальнення засад економічного розвитку. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2013. Випуск 3 (40). С. 98–104.
19. Яременко О. Л. Механізм інституційних змін. *Економічна теорія*. 2012. № 1. С. 3–12.
20. Промислова політика як ключовий інструмент стратегії розвитку: науково-аналітична доповідь / за ред. др. екон. наук Дейнеко Л. В.; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів НАН України». Київ, 2019. URL: <http://ief.org.ua/docs/sr/304.pdf>.
21. Інформаційно-пошукова система «Законодавство України». *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>.
22. Про інвестиційну діяльність: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.
23. Про державно-приватне партнерство: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.
24. Національна економічна стратегія на період до 2030 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-natsionalnoyi-eko-a179>.
25. Нова промислова стратегія ЄС: можливості для України. *Аналітична записка DiXi Group*. 2020. URL: <http://dixigroup.org>.
26. Офіційний вебсайт аналітичної компанії Standard&Poor's. URL: http://www.standardandpoors.com/en_US/web/guest/home.
27. Офіційний вебсайт Європейської комісії. URL: https://commission.europa.eu/index_en.
28. Офіційний вебсайт Міжнародного агентства Fitch Ratings. URL: <https://www.fitchratings.com/>.
29. Офіційний вебсайт Міжнародного рейтингового агентства Moody's. URL: <https://www.moody.com/>.
30. Проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку промислового комплексу України на період до 2025 року». URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/>.
31. Промислова політика: порівняльно-правове дослідження відповідності законодавства України communautaire Європейського Союзу. Київ, 2009. 115 с. URL: <https://minjust.gov.ua/files/23505>.
32. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.
33. European industrial strategy. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-industrial-strategy_en.
34. Germany, France agree industrial policy plan for Europe. Reuters. 19 Feb. 2019. URL: <https://www.reuters.com/article/us-germany-france-industrial-policy/germany-france-agree-on-joint-manifesto-for-industrial-policy-in-europe-idUSKCN1Q8110?il=0>.
35. Updating the 2020 Industrial Strategy: towards a stronger Single Market for Europe's recovery. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_1884.
36. Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСП). URL: <https://www.oecd.org>.
37. Кривак А. П. Інституціональні аспекти визначення та реалізації секторальних пріоритетів національної економіки. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=162>.
38. Про Концепцію регулювання інвестиційної діяльності в умовах ринкової трансформації економіки: Постанова Кабінету Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/384-95-%D0%BF#Text>.

References

1. Hamilton, W. H. (2010, Institutions. *Encyclopedia of The Social Sciences* (Vol. 8, pp. 84). New York, Macmillan.
2. Veblen, T. (2012). *The Place of Science in Modern Civilization and Other Essays*. New York, Huebsch.
3. Ben, O. T. (2005). Pervynnyi ta vtorynni kharakter instytutsionalizatsii (na prykladi molodizhnoi hromadskoi orhanizatsii "Ukrainska molod – Khrystovi") [The primary and secondary nature of institutionalization (on the example of the youth public organization "Ukrainian Youth - Christ's")]. *Metodolohiia, teoriia ta praktyka sotsiologichnoho analizu suchasnoho suspilstva [Methodology, theory and practice of sociological analysis of modern societies]*. (pp. 659-665). Kharkiv, Publishing Center of Kharkiv National University named after V. N. Karazin [in Ukrainian].
4. Yefimenko, I. A. (2010). Osoblyvosti instytutsionalizatsii ekonomiky v transformatsiyni period [Peculiarities of the institutionalization of the economy in the transformation period]. *Zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni H. S. Skovorody*. *Ekonomika – Collection of scientific works of Kharkiv National Pedagogical University named after H. S. Skovoroda*. Economy, Issue 10, pp. 50–55 [in Ukrainian].
5. Kantsurov, O. O. Instytutsionalizm yak teoretyko-metodolohichni zasady suchasnykh reform [Institutionalism as the theoretical and methodological foundations of modern reforms]. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, 5, pp. 15–22 [in Ukrainian].
6. Karmazina, M. S., (2006). Shurbovana O. M. "Instytut" ta "instytutsiia": problema rozrinnennia poniat ["Institute" and "institution": the problem of distinguishing concepts]. *Politychnyi menedzhment – Political management*, 4 (19), pp. 10–19 [in Ukrainian].
7. Moskalenko O. M. Teoriia ta metodolohiia instytutsionalnoi struktury modeli vyperedzhaiuchoho ekonomichnoho rozvytku [Theory and methodology of the institutional structure of the model of anticipatory economic development]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, 1. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_1_61 [in Ukrainian].
8. Nort, D. (2012). Instytutsii, instytutsiina zmina ta funktsionuvannia ekonomiky [Institutions, institutional change and functioning of the economy]. Kyiv, Osnovy. 198 p. [in Ukrainian].
9. Sukhorukova, M. O. (2014). Hlobalna instytualizatsiia: sutnisni kharakterystyky ta etapy rozvytku [Global institutionalization: essential characteristics and stages of development]. *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo – Foreign trade: economy, finance, law*, 4 (75), pp. 83-91 [in Ukrainian].
10. Terekhov, Ye. M. (2011). Instytutsionalizatsiia protsesiv hlobalizatsii v svitohospodarskii systemi [Institutionalization of globalization processes in the world economic system]. *Skhid – East*, 3 (94), pp. 119–121 [in Ukrainian].
11. Tkach, A. A. (2006). Instytutsionalni osnovy rynkovoï infrastruktury [Institutional foundations of market infrastructure]. Kyiv, United Institute of Economics of the National Academy of Sciences of Ukraine. 295 p. [in Ukrainian].
12. Usiuk, T. V. (2011). Zahalne ta osoblyve u definitsiiakh teorii instytutsionalizmu [General and special in the definitions of the theory of institutionalism]. *Stalyi rozvytok ekonomiky – Sustainable economic development*, 5(8), pp. 169–173 [in Ukrainian].
13. Fedulova L. I. Perspektyvy innovatsiinoho rozvytku promyslovosti Ukrainy [Perspectives of innovative development of the industry of Ukraine]. Retrieved from http://eip.org.ua/docs/EP_06_2_58_uk.pdf [in Ukrainian].
14. Frolov, D. P., Shulimova, A. A., Inyutina, O. V. (2013). Sistema institutsiy i mekhanizm instytualizatsii sotsial'no-otvetstvennoï firmy [The system of institutions and the mechanism of institutionalization of a socially responsible firm]. *Vestnik Volgogradskogo gos. Universiteta. Ekonomicheskaya teoriya – Bulletin of the Volgograd state. University. Economic theory*, 1 (22), pp. 18–25 [in Russian].
15. Tsyplitska, O. O., Yanenkova, I. H. (2019). Promyslova polityka Yevropeiskoho Soiuzu: instytutsionalni peredumovy formuvannia ta osoblyvosti realizatsii [Promislov policy of the European Union: institutional rethinking of the formation and specific implementation]. *Problemy ekonomiky – Economic problems*, 2 (36), pp. 44-50 [in Ukrainian].
16. Cherep, A. V., Rurk, H. I. (2011). Investytsiina diialnist Ukrainy: stan ta shliakhy aktyvizatsii [Investment activity of Ukraine: the camp and the way of activation]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Ekonomika ta pidpriemnytstvo – Power and region. Series: Economy and business*, 3, pp. 48–52 [in Ukrainian].
17. Cherkova, M. Yu. (2013). Teoretychna interpretatsiia protsesu instytutsionalizatsii ta yoho osnovni etapy [Theoretical interpretation of the process of institutionalization and its main stages]. *Upravlinnia rozvytkom – Development management*, 20(160), pp. 32–34 [in Ukrainian].
18. Chubar, O. H. (2013). Instytuty ta instytutsionalne seredovyshche: teoretychni uzahalennia zasad ekonomichnoho rozvytku [Institute and Institutional Center: Theoretical Ambush of Economic Development]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya «Ekonomika» – Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series "Economics"*, Issue 3 (40), pp. 98–104 [in Ukrainian].
19. Yaremenko, O. L. (2012). Mekhanizm instytutsiinykh zmin [The mechanism of institutional changes]. *Ekonomichna teoriia – Economic theory*, 1, pp. 3–12 [in Ukrainian].
20. Deineko, L. V. (Ed.). (2019). Promyslova polityka yak kliuchovy instrument stratehii rozvytku [Industrial policy as a key tool for development strategy]. Kyiv, Institute of Economics that predictive. NAS of Ukraine. Retrieved from <http://ief.org.ua/docs/sr/304.pdf> [in Ukrainian].
21. Informatsiino-poshukova systema «Zakonodavstvo Ukrainy» [Information and Poshukova system "Legislation of Ukraine"]. *Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/> [in Ukrainian].
22. Pro investytsiinu diialnist: Zakon Ukrainy [About investment activity: Law of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> [in Ukrainian].
23. Pro derzhavno-pryvatne partnerstvo: Zakon Ukrainy [About state-private partnership: Law of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> [in Ukrainian].
24. Natsionalna ekonomichna stratehiia na period do 2030 roku [National economic strategy for the period up to 2030]. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179> [in Ukrainian].
25. Nova promyslova stratehiia YeS: mozhlyvosti dlia Ukrainy [New Promislova Strategy of the EU: Opportunities for Ukraine]. (2020). *Analytical note by DiXi Group*. Retrieved from <http://dixigroup.org> [in Ukrainian].
26. Official website of the analytical company Standard&Poor's. Retrieved from http://www.standardandpoors.com/en_US/web/guest/home.
27. Official website of the European Commission. Retrieved from https://commission.europa.eu/index_en.
28. Official website of the International agency Fitch Ratings. Retrieved from <https://www.fitchratings.com/>.

29. Official website of the International rating agency Moody's. Retrieved from <https://www.moody's.com/>.
30. Proekt rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy "Pro skhvalennia Stratehii rozvytku promyslovoho kompleksu Ukrainy na period do 2025 roku" [Draft order to the Cabinet of Ministers of Ukraine "On the praise of the Strategy for the development of the industrial complex of Ukraine for the period up to 2025"]. Retrieved from <https://www.me.gov.ua/Documents/> [in Ukrainian].
31. Promyslova polityka: porivnialno-pravove doslidzhennia vidpovidnosti zakonodavstva Ukrainy communautaire Yevropeiskoho Soiuzu [Promislova policy: porivnyalno-legal dosledzhennya in vidpovidnosti legislature of Ukraine communautaire of the European Union]. (2009). Kyiv. 115 p. Retrieved from <https://minjust.gov.ua/files/23505> [in Ukrainian].
32. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiie storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnyim derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony [Uгода about the association between Ukraine, on one side, and the European Union, the European Union, the European Union for nuclear energy and their member states, on the other side]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text [in Ukrainian].
33. European industrial strategy. Retrieved from https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-industrial-strategy_en.
34. Germany, France agree industrial policy plan for Europe. Reuters. (2019). Retrieved from <https://www.reuters.com/article/us-germany-france-industrial-policy/germany-france-agree-on-joint-manifesto-for-industrial-policy-in-europe-idUSKCN1Q811O?il=0>.
35. Updating the 2020 Industrial Strategy: towards a stronger Single Market for Europe's recovery. Retrieved from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_1884.
36. Organization for Economic Cooperation and Development (OECD). Retrieved from <https://www.oecd.org>.
37. Kryvak, A. P. Instytutsionalni aspekty vyznachennia ta realizatsii sektoralnykh priorytetiv natsionalnoi ekonomiky [Institutional aspects of defining and implementing sectoral priorities of the national economy]. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=162> [in Ukrainian].
38. Pro Kontseptsiuu rehuliuвання investytsiinoi diialnosti v umovakh rynkovoї transformatsii ekonomiky: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy [On the Concept of Regulation of Investment Activity in the Conditions of Market Transformation of the Economy: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/384-95-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

Затишняк В. В. Інституціоналізація та регулювання національної економіки в контексті інвестиційної та промислової політики

У статті розглянуто основні теоретичні аспекти процесу глобальної інституціоналізації, її етапи, протягом яких формуються інституційні одиниці. Охарактеризовано вплив глобалізації на інвестиційну та промислову політику України. Визначено напрями активізації інвестиційної діяльності в Україні. Сформовано бачення промислової політики та напрями, за якими має розбудовуватися на сучасній основі індустріальний базис національної економіки.

Наразі в Україні не проводиться цілеспрямована робота зі створення Стратегії державної промислової політики. Низка розроблених документів має локальний характер, а Стратегія розвитку промислового комплексу України на період до 2025 року так і залишилася у формі незатвердженого проекту. В Україні мають бути запроваджені нові інституційні підходи до формування та реалізації Державної промислової політики із широким залученням експертного та наукового середовища.

Основними напрямками, на яких держава має зосередити свої регуляторні можливості для активізації інвестиційної діяльності, є, по-перше, формування інвестиційного іміджу та правової стабільності, підвищення рівня прозорості інформаційної та конкурентної політики в інвестиційній діяльності, створення сприятливих умов для вітчизняних інвесторів шляхом реалізації програм державної фінансової підтримки. Водночас максимального ефекту від впровадження обґрунтованих заходів можна досягти лише за умови комплексного підходу, який передбачає паралельне розв'язання наявних проблем.

Ключові слова: глобальний інститут, інституціоналізація, формальні та неформальні інститути, децентралізація, інвестиційна політика, інвестиційна діяльність, національна економіка, конкурентоспроможність економіки, промисловість, промислова політика, державно-приватне партнерство.

Zatyshnyak V. Institutionalization and Regulation of the National Economy in the Context of Investment and Industrial Policies

The article examines the main theoretical aspects of the process of global institutionalization, its stages, during which institutional units are formed. The impact of globalization on the investment and industrial policy of Ukraine is characterized. The directions of activation of investment activity in Ukraine have been determined. The vision of the industrial policy and the directions by which the industrial base of the national economy should be developed on a modern basis have been formed.

Currently, there is no purposeful work on creating a State Industrial Policy Strategy in Ukraine. A number of developed documents are of a local nature, and the Strategy for the Development of the Industrial Complex of Ukraine for the period until 2025 remained in the form of an unapproved project. In Ukraine, new institutional approaches to the formation and implementation of the State Industrial Policy should be introduced with the broad involvement of the expert and scientific environment.

The main directions on which the state should focus its regulatory capabilities for the activation of investment activity are, firstly, the formation of an investment image and legal stability, increasing the level of transparency of information and competition policy in investment activity, creating favorable conditions for domestic investors through the implementation of state programs financial support. At the same time, the maximum effect from the implementation of reasonable measures can be achieved only under the condition of an integrated approach, which provides for the parallel solution of the existing problems.

Key words: global institution, institutionalization, formal and informal institutions, decentralization, investment, investment policy, investment activity, national economy, competitiveness of the economy, industry, industrial policy, public-private partnership.

